

NOV GROB

PAMELLA R. ROSSMAN

V petek zvečer je umrla v St. Luke's bolnišnici dva dni stara deklica Pamela Rochelle Rossman, hčerka družine John in Dolores Rossman iz 5608 Dibble Ave. Dekliško ime matere je bilo Ebert. Poleg staršev zapuščala starega očeta in staro mater Anthony in Mary (rojeno Glovan) Rossman iz 5368 Stanard Ave., ter več sorodnikov. Pogreb se je vršil v soboto popoldne na pokopališču Calvary.

Čistka na Češkem se nadaljuje

DUNAJ, 11. decembra — Kakor je najavil državni predsednik Gottwald, da bo izvedena čistka v stranki, brez ozira na položaj, ki ga kdo zavzema, se je to tudi zgodilo.

Zapadni diplomati, ki so prišli iz Prage, zatrjujejo, da je do sedaj najmanj 15.000 pristajalcev komunistične stranke pod ključem. Čistka se vrši tako v stranki, kakor tudi v državnem aparatu. Prizadela bo med ostalim mnogo čeških diplomatskih zastopnikov, ki se nahajajo v tujini. Med temi dvomljivci so tudi člani češke delegacije pri Združenih narodih.

RAZGOVORI S CHURCHILLOM SE PRICNEJO 3. JANUARJA

WASHINGTON, 11. decembra — Državno tajništvo pripravlja program za obisk britanskega ministrskega predsednika Winston Churchilla. Konferenca v Washingtonu se bo začela 3. januarja 1952. Po poročilih, ki so na osnovi uradnih virov, bo želja Trumana, da se razgovori vodijo v okviru vseh vprašanj ameriško-britanske politike in ne samo v posameznih točkah kot je na primer vprašanje posojila Zedinjenih držav Veliki Britaniji in izmenjava znanstvenih in praktičnih ugotovitev na atomskem polju.

STO MILIJONOV VOLIVCEV V AMERIKI

Leta 1950 je bilo 60 milijonov nad 21 let starih Amerikancev, ki so imeli volilno pravico. Za volitve leta 1952 se lahko računa, da bo število volilnih upravičencev naraslo na sto milijonov. Od teh odpade 60% na mestno in 40% na podoželsko prebivalstvo. Vključ visokemu številu volilnih upravičencev, pa gre na volišče razmeroma malo državljanov. Število tistih, ki se ne udeležijo volitev, znaša normalno med 40 in 50 milijonov.

BRITANSKI KRALJ PREVZEL POSLE

LONDON, 11. decembra — Britanski kralj Jurij VI. je zopet prevzel vladarske posle. Prvi njegov podpis je veljal razveljavljanju Državnega sveta, ki je kralja nadomeščeval za časa njegove bolezni. V tem državnem svetu so bili samo člani kraljevske hiše.

Amerika je dobra, če plačuje...

PARIZ, 11. decembra — Ameriška delegacija pri Združenih narodih je predložila ostalim članicam ZN, da je ameriški prispevek pretežko breme in nesorazmeren pri vzdrževanju aparata Združenih narodov. Zato se mora njen prispevek znižati. Komunistični blok s Sovjetsko zvezo na čelu je nastopil proti vsakemu znižanju prispevkov od strani Amerike, češ da Amerika lahko plačuje.

Finančni odbor Združenih narodov je moral poslušati ameriškega zastopnika Vorysa, ki je opomnil delegate, da je bila že pred tremi leti sprejeta resolucija, po kateri naj ne plačuje nobena država članica ZN več kot tretjine upravnih stroškov aparata Združenih narodov. Amerika pa prispeva 36,90%, dočim plačuje Sovjetska zveza le 9,85%.

Sovjetski delegat se je uprl vsakemu znižanju ameriških prispevkov in je trdil:

„Državni dohodek Amerike je v naraščanju. Amerika ne popravlja vojne škode, ker ji ta ni bila prizadejana in Amerika ne trpi na pomanjkanju dolarjev.“

STROŠKI KOMISIJE V NEMČIJI NAJ SE ZNIŽAJO

FRANKFURT, Nemčija, 11. decembra — Ameriška zasedbena komisija v Nemčiji ima velik upravni aparat, katerega sestavljajo deloma Nemci, deloma ameriški nameščenci. Ta aparat šteje okrog 1.800 uradnikov.

Namestnik visokega komisarja Parker je objavil, da se bo začelo štetiti tudi v tem proračunu. Od 1.800 nameščenecv bo znižana polovica tako, da bo ostalo prihodnjega julija le kakih 900 uradnikov še na službi. Na ta način bo plačal ameriški davkoplačevalec letno okrog \$5.000.000 manj davčnih bremen. Če se bo med časom rešilo vprašanje Nemčije in bo ta postala neodvisna, bo redukcija ameriškega upravnega uradništva logično še večja, v kolikor sploh ne bo odpadla.

KONGRESNIK MARTIN V LISBONI

LISBONA, Portugalska, 11. decembra — Kongresnik Joseph W. Martin iz Massachusettsa študira razmere v Španiji in na Portugalskem. Ko je prišel iz Madrida v portugalsko prestolnico Lisbono, je bil izredno toplo pozdravljen. Kongresnik Martin je vodja republikanske opozicije v spodnji zbornici kongresa.

GENERAL ELECTRIC ODPUŠČA

SCHENECTADY, N. Y., 11. decembra — Družba General Electric Co. je odpustila nadaljnjih 700 delavcev. Skupaj je odpustila do sedaj 1.600 nameščenecv. Kot razlog naveda, da je izkazal inventar kritično situacijo.

Delodajalci zadržujejo davke, ki so jih pridržali od delavskih plač

WASHINGTON, 11. decembra — Zvezni davčni urad je objavil, da ni prejel \$632.363.000 davkov, ki so jih delodajalci odtrgali od plač delavcev in nameščencev, pa ne izročili dalje. Poleg tega zlorab so še druge, a končna vsota vplačanega davka, ki ni prišel v zvezno blagajno, znaša \$632.363.000.

K tem poročilu se dostavlja, da se ti slučajni korupcije sicer večajo, vendar ne v taki lestvici, da bi bilo povoda na razburjenje. Davke, ki so odbiti od plač na-

Za ognjem in potresom—še viharji

MANILA, Filipini, 11. decembra — Po srednjih Filipinih je divjal močan vihar. Prvo poročilo pravi, da je prišlo ob življenje 14 oseb, 17 je ranjenih, 92 pa jih pogrešajo. Ti podatki se nanašajo na kraje, s katerimi je bilo mogoče dobiti zveze. Niso pa vključeni osamljeni kraji, iz katerih poročila manjkajo.

Na tisoče ljudi je brez streh. Nastala škoda se ceni na več milijonov dolarjev. Mesto Cebu, ki ima 100.000 prebivalcev je do 90% poškodovano na hišah. Vihar je prebivalstvo tem bolj prestrašil, ker je še vedno pod vtisom grozot vulkanskih izbruhov na otoku Camiguin.

Pennsylvania prepovedala komuniste

HARRISBURG, Pa., 11. decembra — Pennsylvanski zakonodajalci so sprejeli zakon, po katerem se stavijo komunisti izven zakona. Sprejeti zakon je bil poslan gubernorju Johnu S. Fineu v podpis.

Po tem zakonu je predviden zapor do 20 let, oziroma denarna kazen do \$10.000 za tistega, ki bi bil član in podpiral revolucionarno delavnost komunistične stranke.

Televizijski aparati

Ob priliki 25-letnice G-E televizijskih aparatov, nudi družba posebne cene na raznih stilih teh aparatov. V Louis Oblakovi trgovini na 6612 St. Clair Ave. jih imajo lepo število vsakovrstnih stilov. Vabljeni ste, da si jih ogledate, ker cene so primeroma nizke. Tu imate na izbero tudi nešteto raznih drugih hišnih predmetov, s katerimi lahko razveselite vaše drage za praznike.

Copati za darila

V Mandelnovi trgovini s čevlji na 6125 St. Clair Ave. imajo veliko zalogo vsakovrstnih hišnih copat za moške, ženske in otroke, katere dobite po zmernej ceni. Čitajte oglaš na gem mestu današnje izdaje.

Delodajalci zadržujejo davke, ki so jih pridržali od delavskih plač

WASHINGTON, 11. decembra — Zvezni davčni urad je objavil, da ni prejel \$632.363.000 davkov, ki so jih delodajalci odtrgali od plač delavcev in nameščencev, pa ne izročili dalje. Poleg tega zlorab so še druge, a končna vsota vplačanega davka, ki ni prišel v zvezno blagajno, znaša \$632.363.000.

K tem poročilu se dostavlja, da se ti slučajni korupcije sicer večajo, vendar ne v taki lestvici, da bi bilo povoda na razburjenje. Davke, ki so odbiti od plač na-

TUDI KLOBASE NA ČESKEM SO POD—CENZURO!

Iz Češke prihaja vest o klobasah. Obrat tovarn za klobase je v državnih rokah. Delavci, ki so zaposleni v teh podjetjih, morajo podpisati listino, da ne bodo povedali, iz česa so klobase sestavljene in kaj uživajo tisti, ki mislijo, da je do prave klobase.

V teh klobasah je 25% moke soya in zdrobljenega graha in se morajo povziti v kratkem, da ne začnejo plesniti. Te klobase so na karte. Druge, ki so določene za prosti trg, so dražje, vsebujejo pa 15% kitovega mesa in 30% vode.

Tudi o teh klobasah naj uživalci mislijo, da je do prave klobase.

Mossadegh išče rešilno bilko

TEHERAN, 11. decembra — Iranska vlada je objavila, da je pripravljena, da izroči upravo iranskega petroleja Svetovni banki. Poslovanje te banke in izkoriščanje petroleja po tej banki naj bi trajalo toliko časa, dokler ne bo iranska vlada sposobna, da prevzame posle v svoje roke.

Mossadegh je objavil to odločitev, ko je bil kritiziran, da je izgubil vaje iz svojih rok in da je nesposoben, da vodi iransko državo, ki je brez notranje varnosti in brez denarja.

Vlada bi si začasno pomagala z denarjem Svetovne banke in bi dovolila, da vstopijo tuji petrolejski strokovnjaki v upravo iranskega petrolejskega področja. Ta banka bi nadalje imela kompetenco, da prodaja in porazdeljuje iranski petrolej. Osebe, ki bi bile prepuščene bančni imenovanju tehničnih strokovnjakov na petrolejskem polju, ki bi jih predlagala banka, pa bi bilo odvisno od iranske vlade.

Predsednik Mossadegh se je nadalje odločil, da gre zopet osebno v Haag na Nizozemsko, kjer se bo vršila razprava o britanski pritožbi zoper nacionalizacijo njene družbe vloženo pri mednarodnem razsodišču. Mossadegh je trdil, da to razsodišče nima pravice vtikati se v iranske notranje zadeve.

KANADA NOČE KOMUNISTIČNEGA BLAGA

OTTAWA, 11. decembra — Kanadska vlada pripravlja ukrep, po katerem bo stavila pod zaporo trgovino s Sovjetsko zvezo in njenimi sateliti. Uvoz blaga iz Sovjetske zveze se tiče v prvi vrsti kožuševin. Bolj kot Sovjetska zveza bodo udarjene države kot Poljska in Češka, ki sta imeli v Kanadi dobro odjemalstvo. Tudi Madžarska in Romunija sta imeli v Kanadi dober trg. Uvoz iz teh držav je v zadnjem času naraščal.

Zdravnica v bolnišnici

Dr. Anne Prosen, ki ima svoj zdravniški urad na 22050 Lake Shore Blvd., je prošlo sredo nedeljo zbolela in bila odpeljana v Forest Hill bolnišnico na 13420 Euclid Ave., kjer se bo morala podvreči operaciji. Zdravniško je njen urad zaprt. Kdor želi poklicati radi opravkov, naj kliče KE 1-2497. Želimo ji čim prejšnjega okrevanja!

Odločilni dan 27. december se bliža: Premirje ali začetek novih bojov?

Kje je morilec Ross?

Zločin, izvršen nad clevelandskim stražnikom Haasom, je predmet ameriških policij. Stražnik Haas je padel kot žrtev svojega poklica na Euclid Ave., ko je hotel aretirati vozniaka, o katerem sumijo, da je znan zločinec iz Zapada George Ross.

V bližini Baltimore, Md., je policija zasledovala nekega moškega, ki je sličil opisu in zunanosti Rossa. Pri tem je pomagal opis avtomobila, s katerim se je vozil zločinec po Euclid Ave. in ki je bil ukraden na Zahvalni dan v San Franciscu. Ta avtomobil je izsledila policijska patrula na glavni cesti v Baltimoru. Voznik je skočil iz avtomobila in streljal. Straža je odgovorila s strelji, a zopet v prazno. Medtem je voznik pobegnil in se je začel za njim lov po poljih in gozdovih.

Policija Baltimora, kakor tudi druge oblasti Marylanda, so organizirale dobrovoljce, ki so šli oboroženi na lov za pobeglim zločincem.

Avtomobil je nosil ohijsko licenčno označbo. O posameznih fazah razvoja v Baltimoru je clevelandška policija sproti obveščena.

Več kakor 200 lokalnih, državnih in zveznih uradnikov zasleduje morilca George Rossa v gozdovih v bližini Ellicott City, Md. Mimoidoče avtomobile skrbno preiskujejo. Nekateri med temi stražniki so izjavili svoje pomisleke na uspeh, ker so mnega, da je Ross že pobegnil in se nahaja neznano kje.

Najnovejša poročila pravijo, da bodo vztrajali na raziskovanju tega območja in da mora ubijalec Ross tam nekeje tičati. Razdelili so kakih tisoč fotografij Rossa, obenem s popisom njegove zunanosti.

BIVŠI KRALJ IN SIMPSONOVA NE GREŠTA NARAZEN

NEW YORK, 11. decembra — Bivši angleški kralj, sedaj vojvoda Windsorski Edward, in njegova žena Simpsonova sta se mudila v Angliji. Nekateri ameriški listi in magazini so vedeli povedati, da gre par narazen.

Ob svojem prihodu v New York sta oba zanikala, da bi bilo kaj resnice na teh vesteh. Simpsonova je še pristavila, da v njunem slučaju ne gre za kako mladostno nepremišljenost in vihravost, ampak za zrel in prileten par.

Sneg je zapadel

Mestna občina sporoča, da je cestni promet vsled zapadlega snega sicer oviran, da pa ni nobene zaskrbljenosti, da bi se ne mogel vršiti skoraj normalen promet. Ceste so spolzke in je bila potrošena po cestah pravčasno sol.

Poroča se o slučaju nekaj karambolov, vendar ne težkih.

Iz bližnje in daljne okolice Clevelanda pa se poroča o slabšem položaju; tako je mesto Akron začelo bilo skoraj odrezano od sveta, ker so bili veliki snežni zameti. Enako Barberton in Cuyahoga Falls. Mnogo avtomobilov je običalo v snegu in je prišlo na cestah do karambolov, ker so potniška vozila zadrževala v vozove, ki so že običali v snegu.

DANES SE JE ZAČELA DEBATA O IZMENJAVI UJETNIKOV

TOKIO, 11. decembra — Danes se je prvič sestel odbor, ki naj se peča za izmenjavo vojnih ujetnikov. Če bo prišlo do sporazuma, bo pomenil ta sporazum važen korak naprej do premirja na Koreji. Komunisti trdijo, da so vsi zavezniški vojni ujetniki na Koreji in ne na Kitajskem. Ker pa je bilo do nedavnega veliko število vojnih ujetnikov na Kitajskem, so morali biti ti v zadnjem času premeščeni nazaj na Korejo, kar znači, da se komunisti pečajo z mislijo, da bo vojne ujetnike zamenjati. Očitki, kako so komunisti postopali z vojnimi ujetniki, trenutno niso na dnevnem redu.

Obojestransko je bil določen dan 27. decembra 1951 kot dan, ko naj pride ali do premirja ali do nadaljevanja sovražnosti v polnem obsegu. Iz glavnega stana generala Ridgwaya v Tokiju je neposredno pred tem sestankom izšlo poročilo, ki ga je prenašal tudi radio. Poročilo je bilo zelo ostro. Pravi, da komunisti izsiljujejo in da je njihov postopek bolj odvraten, kakor postopek gangsterjev, ki ugrabljajo otroke.

Zavezniška delegacija je stavila komunistom svojo zahtevo, naj se takoj reši vprašanje, ali se hočejo komunisti razgovarjati o izmenjavi vojnih ujetnikov ali ne. Vprašanje vojnih ujetnikov je bila točka dnevnega reda, ki je bila sprejeta od obeh delegacij kot ena izmed glavnih točk za premirje na Koreji. Vodja zavezniške delegacije podadmiral Joy je stavil svojo zahtevo skoraj v obliki ultimata.

V Tokiju se potrjuje, da se je konferenca predsednika Trumana s predstavnikoma ameriških obojnih sil pečala v glavnem z vprašanjem premirja na Koreji. Tudi se potrjuje, da je bil Washington naprošen za nadaljevanje na navodila. Potem ko so bile določene meje bodoče nevtralne zone in ko se že razpravlja o sestavi komisije in njene kompetence v nadziranju dogovorov o premirju, kako se ti izvajajo, je izmenjava vojnih ujetnikov edino glavno ostalo vprašanje.

Novi predlogi zaveznikov

TOKIO, 11. decembra — Zavezniški so stavili komunistom nove predloge. Cilj teh predlogov je, da se pospeši in tudi doseže premirje na Koreji. Zavezniški so za to, da naj nadzorovalno komisijo sestavijo nevtralci, komunisti pa naj sprejmejo zavezniški predlog, da se začne nemudoma reševati vprašanje vojnih ujetnikov. Nevtralno nadzorstvena komisija naj bi bila pod nadzorstvom skupne zavezniške in komunistične komisije.

TRUMAN SE ZAVZEL ZA OTROKA

KEY WEST, Fla., 9. decembra — Pomorščak D. K. Minter se je obrnil na predsednika Trumana za pomoč. Pet tednov stari sinček David, ki je eden od dvojčkov, bi moral prestati takojšnjo operacijo v glavi, če naj se reši njegovo življenje. Otrok naj bi bil prenešen v mornariško bolnico v Bethesda.

Ko je predsednik Truman znan za to prošnjo, je odredil, da se da mornarju Minterju takoj na razpolago kurirsko letalo z moštvo, da pelje nemudoma otroka v bolnico na operacijo. To se je tudi zgodilo.

Amerikanci dobili Nobelove nagrade

V Stockholmu na Švedskem so delili znane Nobelove nagrade za leto 1951. Nagrade je delil kralj Gustav in je bila prirejena predpisana ceremonija v okrašenih dvorani. Prisotnih je bilo kakih 2000 oseb izbranega občinstva, članov kraljevske hiše, bivših nagradencev Nobela, diplomatje, zastopniki švedske znanosti in kulture.

Nagrado za mir v višini \$32.432 je dobil francoski delavski voditelj Leon Jouhaux. Vsak nagradenec dobi poleg tega lepo umetniško izdelano diplomu, in zlato medaljo.

Med nagradenci so Amerikanci dr. Max Theiller iz New Yorka, ki se je prispel s tem, da je iznašel cepivo zoper zlatenico, dalje dva profesorja kemije in eden fizike. Nagrada znaša \$32.357,62 na vsakega. Amerikanci so zastopani vedno v večjem številu v prejemanju teh najodličnejših znanstvenih in kulturnih nagrad na svetu.

Peron na delu

BUENOS AIRES, 11. decembra — Diktator Peron je sklical izredno zasedanje argentinske poslanske zbornice za 18. december. Dnevni red tega zasedanja bo preiskava "o delu opozicijskih političnih strank v zvezi z državno ustajo dne 28. septembra 1951."

Ta upor je bil hitro zaduščen. Vanj so bile zapletene predvsem vojaške osebnosti. Častniki so bili degradirani in vtaknjeni v zapor. Mnogo jih je pobegnilo v sosednje države, kjer so bili poslani v koncentracijska taborišča.

CENE MESU SO PADLE

CHICAGO, 11. decembra — American Meat Institute trdi, da je padla cena mesa na debelo v zadnjih dveh mesecih za 6%. Nadalje pravi isti institut, da je cena mesa slabše kakovosti 10% pod ceno, katero je nastavil urad za stabilizacijo cen.

KOMUNISTI IZGUBLJAJO V AVSTRALIJI

SYDNEY, Avstralija, 11. decembra — Avstralska delavska stranka je izbojevala zmago v avstralski rudarski zvezi, ki je bila od leta 1933 pod komunističnim vplivom. Pri volitvah v osrednji odbor je zmagala lista delavske stranke.

Dodatno poročilo

Pokojni Martin Čič, čigar pogreb se je vršil včeraj, je bil doma iz Velikih Brd, fara Hrenovice pri Postojni.

Fran Milčinski:

Cvetje in trnje

STARODAVNI MUHOBOR

(Nadaljevanje)

Julka je sedela v temi in brez luči v svoji izbi na postelji, hlačila si je vročo glavo v blazinah; ali naj umre za jetiko ali naj gre v samostan—to dvoje je premišljevala in vmes se tako bridko jokala, da je bila nazadnje sama prepričana, da ni na svetu nesrečnejšega bitja od nje.

Po hodniku je začula očetove korake. Vzravnila se je in si obrisala solze.

Odpri se so duri in oče je zaklical: "Julka!" Glas mu je donel odločno, pa prijazno.

Julka je rekla: "Kaj je?" in je zavzdihnila, da bi kamnu srce počilo.

"Pridi, pridi!" je rekel oče. "Urno, urno!"

"Glava me boli," je s trudnim glasom zastokala Čopka, "ne bom večerjala."

"Bo že bolje!" je rekel oče. "Janko te pozdravlja," se je lagal in potem čakal na učenek.

Čopka je vztala in iz temne sobe strmela v očeta, stoječega v durih, kaj to pomeni.

"Pozdravlja te," je rekel župan in si naprej izmišljeval, "naročil je, naj ti povem... to da če te glava boli, se rajši pomeniva jutri. Ali greš spat? Pa dobro spi!"

Polagoma je zapiral duri.

Počasi in boječe je prišla Čopka k očetu na hodnik in njene velike črne oči so tako plašno gledale v očetove šegave, da je oče pritisnil to ljubo glavico svojega edinega deteta na svoje prsi, jo poljubil na čelo in rekel: "Čopka, moja Čopkica, moja zijačica, moja revica, saj ti ne branim—se pa vzemita z Janikom, če se imata rada!"

Čopka se je oklenila očeta okoli vratu in potem je tako ihtela in se vmes jokala, da je prestrašena pritekla mama gledat, kaj se je zgodilo.

DESETE POGlavJE

Tisto noč niso pri županovih nič spali, razburjenost je bila prevelika.

Župana je tlačila skrb: Zdaj, ko je vse že tako lepo napeljavano, bi vendarle še zadnji hip kaj navzkriž prišlo in podrolo nočrte!

Navsezgodaj je bil že na nogah, stopal po hiši in okoli hiše, priganjal hlapce, v prodajalni ošteval zaspanega komija in v nemer gledal na uro.

In ko je ura kazala osem, se mu je zdelo, da je to že dovolj primeren čas za obisk pri Podraževih. Poklical je svojo Čopko in šla sta tja.

Sprejel ju je tajnik prijazen in vesel. Z lica se mu je bralo ugodno stanje. Jankove boleznij Veselil ga je obisk in kar izpuštili ni mogel roke županove in roke Jankine, obe je hkrati stiskal.

"Janko je vso noč dobro spal," je pravil in je vedel obisk v jedilnico. "Zjutraj se je zbudil jasnih oči in zdaj se krega, da je lačen. Lačen je in se krega in mati je pri njem z mlekom."

Sedli so.

Župan je izjavljala, da ga zelo veseli, res zelo veseli, da se je zdravje na bolje obrnilo, hvala Bogu! Pripravljaj se je, kako bi še nekaj povedal, poglavitno—in čakal je na ugodno priliko, da ne bi stvar prenerodna in prisiljena izgledala.

Potrkal je na duri in vstopila je hišna gospodinja, gospa učiteljeva. S potrkom na lastne duri je izrazila svoje spoštovanje častnemu obisku in hkrati dokazala svojo visoko omiko. Z vijudnimi pokloni se je bližala županu in Čopki in delala sila majhna usta.

"Dobro jutro, dobro jutro—tako prijazen obisk, taka čast." "Kaj pa Janko?" je vprašal skrbni nadučitelj. "Ali si mar

dek, in dasi zaradi svetega postnega časa ni bilo nič svatbe in sta se Janko in Julka kar odpeljala, vendar tisti dan ni manjkalo ne pijače ne jedi na županov račun.

Janko in Julka sta se že vozila po morju, ko je prišlo od sodišča vabilo za Janka, naj pride pričati zastran svoje poškodbe. Pa se je moralo zaslisanje odložiti zaradi odsotnosti priče.

Čez tri tedne se je vrnil mladi par, oba srečna in cvetoča.

Drugi dan se je peljal Janko v Luče. Tasi mu ni rekel ne tako ne tako, zanašal se je na Janka, da že sam ve, kako in kaj izjavi pred sodnijo, saj se je učil pravoznanstva. Vendar ga je komaj pričakal, da se je vrnil.

"No, kako je bilo?" ga je vprašal in držal se je čuda resno.

"Ah, nič," je odgovoril Janko dobre volje kakor vedno, "povedal sem, kar sem vedel, v desetih minutah sem bil gotov. Od 'Zlatega volka' vas vsi prav lepo pozdravljajo."

"Za božjo voljo, torej si pričal? Ali nisi odprel pričevanja?" Županu se je kar temnilo pred očmi.

O EPIDEMIJI TIFUSA V KOČEVJU

Epidemija tifusa, ki je meseca avgusta zajela Kočevje in nekatere okoliške kraje, je sedaj zadobila razmeroma že ogromen, da takega v zdravstveni kroniki Slovenije ne pomnijo. Leta 1948 je epidemija tifusa v Postojni terjala 150 obolelih, letošnja epidemija v Zagorju okoli 200, število obolelih v Kočevju pa je sedaj naraslo že na okrog 250 ljudi. Moti se, kdor misli, da je ta bolezen v Kočevju sedaj že v upadanju, nekatere ljudi je v svoji kulturni zaostalosti in nazadnjaštvu tišče bolnike kar doma, namesto da bi se takoj obrnili na zdravstveno pomoč.

Ker je bilo zaradi naraščanja epidemije nemogoče spraviti vse bolnike v ljubljansko infektijsko kliniko in deloma tudi vojaško bolnišnico, so v bivši osnovni, sedaj živinorejski šoli v Kočevju uredili začasno infektijsko bolnišnico, odnosno izolirnico, kamor se zatekajo s tifusom okuženi. Seveda je pa tudi tu stiska s prostorom.

Zdravstvena ekipa, ki je prišla iz Ljubljane, je v protiepidemijski akciji, ki se je začela v Kočevju, naletela na velike težave in tudi na nerazumevanje ljudi. (Kočevje na primer ni moglo oskrbeti nekaj težakov—zdravniki so morali sami nositi postelje in ostali sanitetni material). Nekateri ljudje mislijo, da bodo sedaj zdravniki-specialisti napravili čudeže, drugi zopet se ne ravna po odredbah in ukrepih, ki jih je izdala zdravstveno-sanitarna oblast in ki jih končno terja najosnovnejša higiena človeka. Toda brez razumevanja in množičnega sodelovanja ljudi te nalezljive bolezni ne bo mogoče zaježiti.

Če se ozreš po Kočevju, že na prvi mah zapaziš nešteto kričočih higiensko-zdravstvenih nepravilnosti in napak. Mnogo krivde se sicer pripisuje krajevnim oblastem, ki bi bile morale do danes res že marsikaj storiti za izboljšanje higiene mesta, vendar pa bi morali tudi ljudje sami kaj storiti in pomagati pri stvari. Precejšnje je še število ljudi, ki v svoji primitivnosti ne poznajo nikake higijene.

Stranišča, ki so kaj nevarna za raznašanje bolezni, so marsikje v obupnem stanju; razna javna dela na prostem, kjer je tudi precej sezoncev, terjajo provizorična stranišča, toda nekateri mislijo, da gre tudi brez njih. Po vseh kulturnih mestih smetarji odvažajo smeti, ali ne bi tudi v Kočevju našli prostor za to?

Pred časom so jih odlagali v Mestnem Sahnju, ki je izven mesta, danes jih nekateri mečejo kar skozi okna ali pa odnašajo

Janko je začuden pogledal tasta.

"Odrekel, kako odrekel? Zakaj? Povedal sem, da ne vem, kako sem ujel poškodbo. Saj res ne vem. Na tisto se še spominjam, da sem šel skozi vrt, potem pa nič več od tja, ko sem se doma znašel v postelji. Sodnik me je vprašal, kaj mislim, kdo me je. Kaj jaz vem! Mislim, da me sploh ni nikdo. Veter je bil, morebiti je kako vejo odlomil ali kako opeko vrgel s strehe, pa sem jo dobil po buči. Sodnik je rekel: 'Že mogoče,' in da bo ustavil poizvedbo."

"Tako, tako?" je rekel župan. Pa mu je bilo tudi prav, da se ni izdal brez potrebe sam izdal zetu!

In življenje v Muhoboru je teklo in teče v starem tiru naprej.

S sodnijo seveda ni bilo nič. Zato pa je neumorno delavni poslanec dr. Gad Muhoborcem izposloval od naklonjene vladi, ki je baš zopet potrebovala slovenske glasove, primeren nadomestek: nov poštni nabiralnik.

KONEC

ljajo bolnike same v največjo nevarnost, saj je vprav predpisana dieta predpogoj za ozdravljenje bolnika.

Ob neki priliki je imel zdravnik-specialist, vodja zdravstvene ekipe, predavanje o tifusu. Človek bi mislil, da bo v dvorani zmanjkalo prostora za obiskovalce, toda obisk je bil minimalen.

(Po "Slovenskem poročevalcu")

NEODVISNI INDIJANCI

V državi New York, kakšnih 35 milj severno od pennsylvanske meje, v dolini reke Alleghe-ny, biva skupina Indijancev rodu Seneka (Seneca), ki ni podvržena zakonom Zedinjenih držav, razen z ozirom na sedem večjih zločinov. Indijanci so čistokrvni, govorijo po večini svoj lastni jezik in se sami vladajo. Naselbine belcev med njimi morajo njim plačevati davke. Ako imajo Indijanci kakšne spore s svojimi belimi sosedi, jih predložijo vladi v Washingtonu, kakor bi to storila vsaka samostojna inozemska država. To posebno stališče "indijanske države" temelji na pogodbi med Indijanci rodu Seneka in washingtonsko vlado, ki je bila sklenjena kmalu po ameriški revolucionarni vojni ter je še vedno v veljavi. Po tej pogodbi mora vlada Zedinjenih držav vsako leto prispevati neko vsoto za nabavo raznega blaga in nekaj prispevkov v gotovini za vsakega člana te indijanske skupine. Letos je v proračunu Zedinjenih držav označena vsota \$6,000 v to svrhu. Stara pogodba je še vedno upoštevana.

—NOVA DOBA

celo v Rinžo, ki je na tak način leglo razne neznage. V "reko" Rinžo, ki nima toka, se stekajo kanali in vsa nesnaga lega na dno. Mimo tega pa je tudi kanalizacija v Kočevju slaba.

Poglavje zase je kočevski vodovod, ki mu pripisujejo izvor letošnje epidemije. Star je nad 50 let, zgrajen je bil leta 1896. Kakor menijo strokovnjaki, se običajno obnavljajo oziroma vedno izmenjujejo vodovodne cevi na vsaki 25 do 30 let, kar pa se v Kočevju ni zgodilo. Poleg tega so bile v Kočevju zaradi vojnih dogodkov (često bombardiranje) poškodovane vse komunalne naprave. Tako je bilo poškodovano tudi vodovodno omrežje. Leta 1947 so začeli z deli ter položili nove cevi v glavni žili od pošte do Podgorske ulice. Z delom bi bili morali naslednje leto nadaljevati, toda kakor pravijo, ni bilo več odziva in pomoči s strani republikanskih forumov in stvar je ostala pri starem.

Vodno zajetje vodovoda je že samo po sebi neprimerno, zelo nizko in je voda površinska ter neprimerna. Poleg tega je tudi premajhna količina vode, da bi mogla zadostiti današnjim potrebam mesta, ki tudi industrijsko raste. Število prebivalstva je v primeri s predvojnimi leti naraslo od 3,000 na 5,000, vode je pa primanjkovalo celo že v predvojnem času. Zaradi tega vodo sedaj zapirajo, tako da teče včasih le po tri do pet ur dnevno. Zapiranje vode, ki povzroča neprijetnosti gospodinjstvu, ima pa še drugo usodno posledico: tlak v vodovodnih ceveh postane izredno nizek in tako se v pokvarjene cevi vsesa zaradi zunanjega pritiska vsakovrstna nesnaga, kar zlasti omogoča še slabša kanalizacija.

V Kočevju sedaj precej razpravljajo o najnovejšem načrtu napeljave vodovoda, ki naj bi potekal iz Ribnice ter napajal poleg Suhe Krajine tudi Kočevsko. Na ta način bi se Kočevje izločilo starega vodovoda in bi menda za zmeraj izginil strah pred novimi epidemijami. V manjši meri se je namreč tifus pojavljal v Kočevju tudi v zadnjih letih.

K vsej nesreči, ki je v letošnjem poletju doletela Kočevje, bi pripomnili, kako nedisciplinirani so nekateri ljudje. Tifusni bolniki morajo biti strogo izolirani in se ne ravnati po zdravniških predpisih. Nekateri njihovi svojci pa hodijo okrog izolirnice, kličejo skozi okna bolnike in jim na skrivaj dajejo hrano in celo alkoholne pijače. S tem ne le otežkočajo delo in trud zdravstvenega osebja, ki že itak nosi težko breme, temveč izpostav-

V blag spomin

pete obletnice smrti nepozabnega soproga in brata

ANDREW RENKO

Svoje mile oči je zatisnil za vedno dne 12. decembra 1946

Peto leto Te že zemlja krije, odkar si Ti zapustil nas, črna zemlja Te pokriva, a mi mislimo na Te vsak čas.

Globoko pod zemljo, kjer šum sveta še več ne sliši, zdaj trupe Tvoje trudno spi, rešen si vseh skrbi.

Žalujoci ostali:

JOSEPHINE, soproga JOHN, brat v stari domovini pa brata MATIJA in FRANK ter drugi sorodniki

Cleveland, Ohio, dne 12. decembra 1951.

RAZNO

2-družinska hiša naprodaj 5 in 5 sob, nanovo dekorirana, podstrešje, klet pod vso hišo, plinska gorkota, zaprt porč. \$14,200. Na E. 109 St., severno od St. Clair Ave. Pokličite

RE 1-0954

MLADA ŽENSKA išče eno ali dve sobi, opremljeni ali neopremljeni.

Kdor ima za oddati, naj pusti naslov v uradu tega lista.

ŠIVALNI STROJ NAPRODAJ

Proda se dobro ohranjen šivalni stroj.

Za naslov se polzve v uradu tega lista.

B. J. RADIO SERVICE

SOUND SYSTEM INDOOR — OUTDOOR

Prvovrstna popravila na vseh vrst radio aparatov

Tubes, Radios, Rec. Players

Vse delo jamčeno

1363 E. 45 St. — HE 1-3028

OGLASAJTE V ENAKOPRAVNOSTI

BOŽICNA DREVESCA

vsake vrste in oblike dobite naprodaj na prostoru nasproti IDELLA'S CAFE

15591 Broadway, Maple Heights, O.

SK 1-5336 — MI 1-2238

IZKLJUČNA SELITEV KLAVIRJEV NAD 30 LET

Nasha posebnost je dviganje, selitev in skladitev klavirjev. Selimo klavirje kamorkoli po državi, kakor tudi orglje in Novachords.

CRUXTON PIANO MOVING CO.

6514 ST. CLAIR AVENUE EN 1-7777

JOS. ŽELE IN SINOVI

POGREBNI ZAVOD

6502 ST. CLAIR AVE. ENdicott 1-0583

Avtomobil in bolniški voz vedno in ob vsaki uri na razpolago. Mi smo vedno pripravljeni za najboljšo postrežbo.

COLLINGSWOODSKI URAD:

452 EAST 152nd STREET Tel.: IVanhoe 1-3118

STAKICH FURNITURE CO.

Quality at a Price — Easy Terms

JAMES D. STAKICH, lastnik

IV 1-8288 16305 WATERLOO RD.

ZAVAROVALNINO

proti

ognju, tatvini, avtomobilskim

nesrečam, itd.

preskrbi

Janko N. Rogelj

6208 SCHADE AVENUE

Pokličite:

ENdicott 1-0718

VAS MUČI REVMAATIZEM? Mi imamo nekaj posebnega proti revmatizmu.

Vprašajte nas. MANDEL DRUG CO. Lodi Mandel, Ph. G., Ph. C. 15702 Waterloo Rd. — IV 1-9611

DELO DOBIJO MOSKI

IZURJEN MESAR

dobi delo pri Slovenski zadružni zvezi v Collinwoodu. Prednost ima Slovenec ali Hrvat. Stalno delo. Zglasiti se je treba na 667 EAST 152nd STREET GL 1-8316

MOŠKI ZA TOVARNISKO DELO

MATERIAL HANDLERS

TEŽAKI

40 ur tedensko. Dobra plača od ure. Prosta zavarovalnina.

Stalno delo.

BISHOP & BARCOCK MFG. CO. HAMILTON

VOGAL E. 49 ST. IN

TAPCO

EMPLOYMENT OFFICE BO ODPRT ZA INTERVJU—

v NEDELJO,

16. DECEMBRA 1951

od 8. zj. do 4. pop.

BULLARD OPERATORJI

TURRET LATHE

OPERATORJI

GRINDERS

TOOLMAKERS

SURFACE GRINDERS

TOOL GRINDERS

CERTIFIED

ARC WELDERS

Stalno-delo — nadurno delo —

visoka plača od ure — prilika

za napredovanje.

Morate biti pripravljeni delati

KATERIKOLI šift.

Prinesite dokaz državljanstva.

THOMPSON

PRODUCTS, INC.

23555 EUCLID AVE.

OLIVER

(na obrambnem delu)

potrebuje

OPERATORJE

za

DRILL PRESSES

(LARGE & SMALL)

TURRET LATHES

(LARGE & SMALL)

TURRET LATHES

POTTER & JOHNSON

ENGINE LATHES

BORING MACHINES

MILLING MACHINES

BROACH AUTOMATIC

CUT OFF

LO SWING

EXTERNAL GRINDERS

ASSEMBLERS

Incentivna plača takoj od začetka

na incentivnem delu.

SHEET METAL LAYOUT

TOOL GRINDERS

(Carboloy)

TOOL & DIE MAKERS

Dobra plača od ure. Podpore, pla-

čane počitnice in prazniki. Kavu-

la o življenjskih stroških, avtom-

atno povznanje do maksimalne

plače; prispevajoča skupinska za-

varovalnina za delavce in njih

družine.

5% več za 2. šift

10% več za 3. šift

CAFFETERIA V TOVARNI

Employment urad

odprt vsaki dan od 8. do 4.30;

ob sobotah od 9. do 12.

THE OLIVER

CORPORATION

19300 EUCLID AVE.

KE 1-0309

BELI DVOR

MLADINSKI ROMAN

SPISAL

GUSTAV ŠILIH

Predstavnik: Dr. Miloš Vauhnik

(Nadaljevanje)

"In zvečer mi privriskaš s pulščem za klobukom ter se junaško javiš gospodom orožniku..."

Čuteč, da se prijatelj v svoji živni razdraženosti utegne razplakati pred njim, urno zaokrene pogovor.

"To so ti gospodje, naši orožniki! Naravnost smešni v svoji namišljeni veličini... Šopirijo se, kakor da je ves trg njihov. In naši ljudje so tako zabiti ali pa strahopetni, da se jih boje in se jim ponižno klanjajo. Veruj ali ne veruj: danes dopoldne sem videl, kako je župan njihovo prevzišenost, gospoda stražmojstra naprej pozdravil. Najmanj deset korakov pred njim je že snel klobuk. In njihova prevzišenost je milostno prikimala..."

Lovrek se je zares pomiril, in prijatelja sta še dolgo šetala po beli, z mesečino obliki cesti med Zalesjem in Gradiščem, razgovarjala se o bližnji vojniški bodočnosti in se spet in spet povračala k Vidi.

"Tako, ko se vrnem, ti pridem sporočit, kako sem opravil," je obljubil Stanko v svitu polnočnih zvezd, nakar sta se vendarle poslovila.

Lovrek, ki mu ni bilo do spanja, se je rajši zatekel na vrt k svojim cveticam, katerih pojni duh je vzbudil v njem spomin na srečno uro, ko je z Vido sedel v cvetličnem šotoru...

In jutri jo spet pozdravi... Pekoče hrepenenje ga razžarja, do njegove utešitve poteče morda le ta noč. Morda, kajti lahko se motita oba, on in Stanko... In kdo ve, ali ne poseže vmes, kakor že tolikokrat, ko se je nahajal pred izpolnitvijo svojih želja, nemila usoda...?

Z občutkom moreče teže, napovedovalke zla, je legel v posteljo, in v prsih mu je utripalo nemirno srce. Kradomca se je pripil tudi spanec.

V.

Z oglednega stolpa se je Lovrek drugo jutro oziral proti Razboru: videl je zmes belih in rdečih lis, v ozadju pa tenkim svincnikom podobne tovarniške dimnike, ki so se nejasno odrtavali od poletne sparine, oklepajoče se vznožja hribov. Na ploščadi ga ni dolgo vzdržalo, zato jo je zapustil in stopil v kuhinjo, kjer je Polonica pripravljala perilo in ga zlagala v črno prepleškan, s črkami L. G., označen lesen vojaški kovček. Oče Kotnik ga je bil izdelal, zanj enega in enega za Janeza.

Uboga sestra, je pomislil Lovrek, tudi ti imaš svoje trpljenje: dva človeka hkrati ti ugrabi jutrišnji dan, brata in ženina. Čeprav se ni dogovorjeno in zapечатeno, je veljal brez posebne besede Janez vsem kot Poloničin bodoči mož. Deklici je žal za bratom, ali na Janeza misli, ko si briše solzne oči. Bratu se je hi-

poma neizmerno zasmislila. Lahno jo je pobožal po laseh, potem pa vnovič krenil ven na vrt, kjer je brez pravega dela postopal med gradicami, ljubkoval rastline in sanjnil z odprtimi očmi.

Zdaj je Stanko pač že v Razboru... Kako bo opravil, dobro ali slabo...? Popoldne, ako Bog da, se najdeta in si obljubita večno zvestobo...

S ceste se zaslišijo trdi in odmerjeni koraki, med vrtnimi vrati se zasvetita orožniški čeladi in konici nasajenih bajonetov zasijejo z zlobno ostrino med zelenjem. Že spet! Kaj neki hočeta? Saj se je šele pred dobro uro javil na orožniški postaji... Ponovno preiskava? Počasi in nevoljno jima gre naproti. Z negotovim glasom ju vpraša, česa želita.

"Pravkar je dospel naročilo okrajnega glavarstva, naj vas nemudoma primemo in z vlakom odpravimo v Gradec. Pozivam vas, da nama mirno sledite, sicer vas morava ukleniti!"

"Zakaj, za božjo voljo, zakaj?" zašepeče mladenič in se kakor brez moči nasloni na cementno kad. V ledeni grozi mu klekajo kolena, in samo ena misel ga navdaja: zaman je prijateljeva pot...

"Nu, tiste srbske knjige menda le niso tako nedolžne, kakor ste zatrjevali..."

"In zakaj prihajate pome danes, baš danes?" vprašuje Lovrek bolj sebe, kakor nekoliko osuplega orožnika. "Zakaj ne jutri...? Zakaj ne zvečer?"

"Konec besedi! Sledite nama!"

"Prosim, lepo vas prosim!" dvigne Lovrek obe roki proti oblastnemu četovodji. "Dovolite mi odloga do večera! Dobro me poznate in veste, da ne pobežim. Pustite mi današnji popoldan!"

"Nemogoče! Protivi se pove-lju," ga odbije četovodja.

"Saj ne bo nihče vedel, recite, da me niste našli doma!"

"Konec neumnosti, in marš z nami!" zarohni orožnik.

Mladeniča nadvlada obup.

"Ne grem in ne grem z vami!" zavpije s pretresljivim glasom. "Rajši me ubijte!"

Raztogotena in vznemirjena orožnika planeta nanj, okovi zabrisnejo in se z mrzlim žvenketom oprimejo Lovrekovih rok, ki otrpnejo ob dotiku znamenja suženjstva in sramote. Brez odpora se tudi v svoji notranjosti vda sovražni usodi, na obličju pa se mu zarežejo grenke poteze ponižanega človeškega dostojanstva.

Orožniku je skoro nekoliko sitno.

"Sami ste krivi! Zakaj ste se upirali? Obljubite mi, da nama boste mirno sledili, pa vas spet razklenem!"

Lovrek mu ne odgovori, kakor da ni slišal njegovega vabila. Zazre se v Ponovico, topečo se v obupnih solzah, in v prestrašene-ga Janeza. Šele ob pogledu nanj se spomni na slični, čeprav manj strašen dogodek, ko se je spravljal na prenosništvo na Stropniško peč. Ta spomin ga osvosti, opogumi in mu razveže jezik.

Nežno tolaži sestro, ali dolgo časa nima, ker ga silita moža postavke k naglici.

"H Kotnikovim se preseli, Polonica!" je edino jetnikovo naročilo. Dolgega razpravljanja ni treba, ker je radi odhoda itak že vse dogovorjeno. Četovodja pa nazadnje celo dovoli, da nese Janez z njimi Lovrekov vojaški kovček.

(Dalje prihodnjic)

Sadje, ki uspeva v gorkem podnebj

Republika Zedinjenih držav ima zaradi svoje razsežnosti mnogovrstno podnebje, tudi poltropsko; zato more z uspehom gojiti tudi sadje, ki zahteva precej gorko klimo.

Smokve ali fige se pri nas gojijo v Californiji in do neke mere tudi v Texasu in nekaterih drugih južnih državah. V Californiji je okrog 35.500 akrov obsejanih s figami. Izmed inozemskih dežel jih največ prideluje Italija, Turčija, Španija, Algirija, Grčija in Portugalska. Prvotna domovina fig je po mnemu znanstvenikov v okolici Sredozemlja. To sladko sadje so gojili in cenili na Kreti in v Grčiji že 1500 let pred našim štetjem.

Stari Rimljani so smatrali fige za dar boga Baha. V jugozahodni Aziji, v Egiptu, Grčiji in Rimu so fige smatrali za sveto sadje. Drevni Izraelci so jih tudi poznali, ker jih večkrat omenjajo v bibliji; po teh virih so fige rastle že v paradizu, ko sta tam bivala Adam in Eva.

Olive se v glavnem gojijo zaradi izbornega olivnega olja, ki se pridobiva iz njih. Oljke so ljudje kultivirali že zelo zgodaj, saj se oljčna vejica omenja že v zvezi z biblijsko Noetovo barko. Znano je, da so oljke gojili že davni Izraelci in davni Egipčani. Domovina oljk je skoro gotovo ozemlje med Sirijo in Grčijo. Danes se največ oliv prideluje v Španiji, Grčiji, Italiji in Portugalski. V Zedinjenih državah, in sicer v Californiji, se jih pridelava okrog 50.000 ton letno; polovica tega pridelka se porabi za konzerviranje, polovica pa se izpreša za olje.

Dateljne rodijo dateljnovne palme. Prvotna domovina dateljnovne palme (Phoenix dactylifera) ni znana. Gotovo pa je, da so te palme rastle v Arabiji, Babiloniji in Egiptu že dolgo pred zapisano zgodovino. Dandanes se pridelava največ dateljnov v Iranu, Iraku, Arabiji, Egiptu, Libiji in Algeriji. V Zedinjenih državah je zdaj okrog 5.000 akrov nasadov teh palm, in sicer v Arizoni in Californiji; s prvimi večjimi nasadi dateljnovih palm, importiranih iz Egipta, se je v tej deželi pričelo leta 1890. Ameriški pridelalec dateljnov se cenil na 20 milijonov funtov letno.

Oranža je tudi sadež poltropskih krajev. Njen prvotni dom je v južni Kitajski in Indokini. Od tam se je razširila v vse dele sveta, ki imajo primerno podnebje. Oranž je več vrst, ki se razlikujejo po obliki, debelosti in okusu. Značilno je, da izmed vseh dežel na svetu pridelava največ oranz naša Florida. Na drugem mestu glede produkcije oranz je Californija; sledijo ji Texas, Arizona, Louisiana in Mississippi. V inozemstvu se prideluje mnogo oranz v Španiji, Braziliji, Kitajski, Japonski, Italiji in Palestini. Sploh pa se večje ali manjše količine oranz prideluje v vseh deželah s tropskim ali poltropskim podnebjem. V Florido so bile oranje vpeljane iz Evrope okrog leta 1565, v Californijo pa leta 1769.

Grapefruit je sadež, ki sliči zelo debelim oranzam, toda zdi se, da je svojega posebnega izvora. Zgodovina tega sadeža je precej nejasna. Prednik tega sade je menda pummelo, ki je doma na Malajskem otočju. Od tam so ga importirali v Evropo, kjer so ga gojili le kot kuriozitet. Sadež so imenovali Adamovo jabolko. Angleški kapitan Shaddock je zasejal pummelo na otoku Barbados v Zapadni Indiji okrog leta 1750; v Florido je bil ta sadež vpeljan šele sto let pozneje. Ime grapefruit (grozdni sad) nemara izhaja iz dejstva, da ima nekako okus po grozdu, ali pa ker sadeži na drevesu rasto v velikim grozdom podobnih kosuljah. V Zedinjenih državah se zdaj letno pridelava okrog 50 milijonov zabojev tega sadja letno, in sicer največ v Floridi, južnem delu Texasa, v Arizoni in Californiji. Grapefruit so uspešno križali z drugimi citro-

novimi rastlinami in potom istih dobili novovrstno sadje.

Za prvotno domovino limone smatrajo znanstveniki Indijo in Burmo. Od tam se je razširila v Perzijo in Palestino, kjer se omenja za časa križarskih vojn. V Italiji je bila že dobro znana v 13. stoletju. Okrog leta 1565 so jo Španci vpeljali v Florido; v Californijo je prišla šele dvesto let pozneje. Dandanes se največ lemon prideluje v južni Italiji in Siciliji in v južni Californiji. V Floridi je večina lemonovih nasadov uničila huda zmrzalna v letih 1894 in 1895. Neke sorodne vrste lemon imenovane "lime," pa se pridelava znatne količine v Floridi.

Banane, katerih se v tej deželi zelo mnogo uporablja in ki jih je možno kupiti v vsaki trgovini z živili, so tropsko sadje in se ne pridelujejo v Zedinjenih državah. V tej deželi jih vidimo le tu in tam v rastlinjakih. To okusno in redilno sadje dobivamo iz Centralne Amerike in Zapadne Indije z velikih plantaž, ki jih po večini lastujejo naši državljani. Prvotna domovina banan je najbrž Indija, odkoder so se zelo zgodaj razširile v druge tropske kraje sveta. V jugovzhodni Aziji in na Malaji so poznali banane že pred zapisano zgodovino. Prvi beli raziskovalci so jih našli že skoro na vseh pacifičnih otokih. Banani niso drevno v pravem pomenu, dasi zraste v enem letu 15 do 30 čevljev visoko. Pomnožuje se z izrastki iz korenin ali z očesi velikega gomolja, ki je v zemlji, na podoben način kot krompir, in pri pravih pogojih izredno hitro raste. "Grozdi" banan morajo biti potrgani zeleni, ker zreli ne prenesejo transportacije; dozrijejo potem v posebnih skladiščih.

Mango, s sadeži štiri do pet funtov težkimi, je doma v Indiji, kjer še danes predstavlja važno sadje. V Zedinjenih državah se goji to sadje samo v najbolj južnem koncu Floride. V več-

jem obsegu se mango goji poleg Indije v Braziliji, Mehiki in Vzhodni Afriki.

Papaje so doma na ameriškem kontinentu. Španski zavojevalci so jih našli v obilici pri Aztekih in Inkah. Danes se to sadje goji na obsežnih plantažah v Afriki, Indiji, na Havaju in Mehiki. Sadeži so podobni melonom in tehtajo od enega do 20 funtov. V Zedinjenih državah se papaje v malem obsegu gojijo v južnem delu Floride.

Pineapple, ki se znanstveno imenuje Ananas comosus, je tudi doma na ameriškem kontinentu, najbrž v Braziliji in Paragvaju. Zgodnji španski raziskovalci so našli ta sadež v Mehiki in Zapadni Indiji. Dali so mu ime "pina de Indias," ker sadež nekako sliči velikemu smrekovemu ali borovemu češarku. Rastlina zraste dva do tri čevlje visoko in rodi samo po en sadež v sezoni; rodi pa do pet let, toda sadeži so vsako nadaljnjo leto manjši. Zato se nasadi obnavljajo na tri do pet let. Ta sadež se z uspehom goji le v tropskih krajih. Okrog štiri petine svetovnega pridelka pineapples se pridelava na Havaju in največ tega pridelka se proda v kontinentalnih Zedinjenih državah.

Avokada je doma v Mehiki in Centralni Ameriki, kjer so jo Azteki gojili že davno pred prihodom španskih zavojevalcev. Okusno sadje je še dandanes važno živilo v Mehiki in v drugih krajih, kamor se je ta sadež razširil. Avokada zahteva tropsko podnebje, zato se v Zedinjenih državah v malem obsegu goji le v Californiji južno od Los Angelesa in blizu morske obale in v južnem delu Floride.

—NOVA DOBA

CHICAGO, ILL.
FOR BEST
RESULTS IN
ADVERTISING
CALL
DEarborn 2-3179

FEMALE HELP WANTED

GOOD HOME
for
PRACTICAL NURSE
D. P. S. WELCOMED
Bella Rest Home,
Phone WENTworth 6-3722

SALES PEOPLE

FULL OR PART TIME
HOUSEWIVES!
GOOD STARTING SALARY
SHOPPING DISCOUNTS
Hours to suit your convenience

APPLY

NEISNER BROTHERS
3268 W. MADISON ST.

HELP WANTED MALE

MECHANIC

MOTOR REPAIR WORK
5 DAY WEEK

Steady year around work
Top pay for top man
Excellent working conditions
Paid vacation

Apply at

CLARKE SANDING

MACHINE CO.

1357 W. CHICAGO AVE.

Don't gamble with fire—
the odds are against you!

TOOL & DIE MAKERS
PLASTIC MOLD MAKERS

Top wages! Liberal overtime. Fine working conditions.
Plenty of good housing available. Apply at once —
Dept. L

BENERSON CORP.

418 N. WILLOW ROAD

EVANSVILLE, IND.

Mandelnove predbožične posebnosti

v MANDEL'S SHOE STORE

BOSTE DOBILI NAJBOLJ POPOLNO IZBERO

HIŠNIH COPAT ZA VSAKEGA ČLANA V DRUŽINI

COPATI NAPRAVIJO IDEALNO DARILLO OB BOŽIČU

Ne čakajte do zadnje minute, ker imamo popolno zalogo vseh mer in barv ter stilov

ŽENSKI
SHEARLINGSz podlogo in usnjenimi
podplati

4.98 in več

ŽENSKI COPATI
(KANADSKI)

Vrhnji rob iz kožuhovine

2.45 in več

ŽENSKI COPATI
IZ SATENA

1.99

in več

OTROŠKI
FELT COPATI

z zipperjem

1.39

in več

MOŠKI
ROMEOS

3.98

COPATI-
NOGAVICE

2.98

se operejo.
Mož jih bo vesel za ubodno
nošo ob večerih. Vrhnji del-
vse volnen

MANDEL'S SHOE STORE

6125 ST. CLAIR AVE.

Dvoja vrata od North American banke